

Zain (7) beAdar și moartea lui Moise (Moșe Rabenu) [anul 5779]

Am avut deja prilejul să dezvăluim uimitoarea coincidență privind data nașterii și a morții lui Moșe Rabenu, care s-au petrecut în aceeași zi, Zain (7) beAdar. În Talmud în tractatul Kidușin 38:1 se fac calcule, bazate pe câteva versete din Tanach, printre care:

”Moșe, robul meu, a murit, așa că acum ridică-te, treci Iordanul acesta, tu și tot poporul acesta, Bnei Israel (fiii lui Israel), în țara pe care le-o dau lor” (Iosua 1:2).

”Treceți prin mijlocul taberei și porunciți poporului zicând: Pregătiți-vă merinde, pentru că peste trei zile veți trece Iordanul acesta, să intrați să stăpâniți țara pe care HAȘEM v-o dă ca s-o stăpâniți” (Iosua 1:11).

”Și poporul s-a suit din Iordan în ziua a zecea a lunii întâi și s-a oprit în Gilgal la capătul din răsăritul Ierihonului” (Iosua 4:19).

De aici, Rași, la comentariul lui la Talmud, ne explică că Bnei Yisrael au trecut Yardenul pe 10 Nisan și Domnul i-a spus acest lucru lui Iosua cu trei zile înainte, și asta după ce ei l-au plâns pe Moșe 30 de zile după moartea lui potrivit versetului de mai jos, citat în același loc în Talmud:

”Și Moise robul lui Dumnezeu a murit acolo, în țara Moavului, după cuvântul Domnului” (Deuteronom 34:5)

”Și Bnei Israel l-au plâns pe Moise treizeci de zile pe câmpiile Moavului. Și zilele plânsului și jelierii pentru Moise s-au terminat” (Deuteronom 34:8).

Rași ne face socoteala: 10 minus 3 zile rezultă că au primit porunca de 7 Nisan, iar dacă mai scădem 30 de zile ajungem la 7 Adar. Așa au stabilit Hazal ziua morții lui Moșe Rabenu. Este interesant faptul că noi știm data la care a murit, dar nu știm locul în care a fost înmormântat!

”Și El l-a înmormântat în vale, în țara Moavului, vizavi de Bet-Peor, și nimeni nu știe unde se află mormântul lui până în ziua aceasta” (Deuteronom 34:6).

Și cu privire la data nașterii lui Moșe, Talmudul face referire în același tractat. Acolo, calculul se bazează pe promisiunea făcută de Domnul în Deuteronom 31:2, unde Moise spune că azi are 120 de ani și nu mai poate să-și îndeplinească îndatoririle, iar Talmudul spune că de aici rezultă că Hakadoș Baruch Hu stă și umple zilele la Țadikim (oameni perfecți) zi de zi și lună de lună (le îndeplinește viața după cum li se cuvine). De aici putem deduce că Moșe îndeplinea exact 120 de ani când a murit, adică s-a născut tot de Zayin BeAdar.

Despre problema asta este povestit și în Midraș Raba, Șmot într-o altă legendă. Îngerii îl întrebă pe Hakadoș Baruch Hu când să-l ia pe Moșe. Prima dată a fost 21 Nisan și îngerii au spus cum poate fi luat în ziua în care el a bătut marea și a spus Șirat Hayam/Cântarea Mării (asta e data). A doua dată era 6 Sivan. Iar au spus îngerii cum

poate fi în ziua în care el a primit Tora. Până la urmă au ajuns la ultima lună, Adar Şeni, că Midrašul ne spune că era un an bisect. Şi fiindcă s-a născut de 7 Adar va muri în aceeaşi zi.

După tradiţie noi ştim că Moşe s-a născut în anul 2,369 de la crearea lumii. Dacă efectuăm calculul după regulile calendarului evreiesc, reiese că anul acela nu a fost un an bisect. Conform tradiţiei, Moise a murit în anul 2,489 de la creare, care, după aceleaşi calcule, a fost un an bisect, adică a murit în Adar Şeni. Cu toate acestea noi socotim că el s-a născut şi a murit în aceeaşi zi. Asta ne şi explică din nou că, dintre cele două luni, luna principală este Adar Şeni şi numai în anii care nu sunt biseşti rămâne totul în Adar, ca Purim şi Hazkarot de oameni care au murit de Adar Şeni (mai există aici şi alte sisteme de calcul).

O altă întrebare care cere un răspuns : în ce zi a săptămânii a murit Moşe Rabenu? Sunt înţelepţi, şi cartea Zohar în pericopa Truma printre ele, care spun că Moşe a murit de Şabat, după masă, şi din cauza asta noi spunem de Minha de Şabat rugăciunea Tĭduk Hadin (tĭdkatha tĕdek). În Zohar este scris că de Şabat, după masă, au murit doar trei personalităţi: Iosef Haţadik, Moşe Rabenu şi David Hameleh. De aia se spune Tĭduk Hadin de Minha. Zohar ne mai spune că în momentul în care a murit Moşe Rabenu:

ננעלו שערי תורה, נגנזו אורות התורה ונחשך אור השמש בצהרים

"S-au închis porţile de Tora, s-au pecetluit luminile Toraei şi s-a întunecat lumina soarelui, la prânz"

Pe de altă parte, alţii ca în Tosfot tractatul Menahot susţin că Moise a murit Vineri după masă. Ei fac socoteala luându-se după povestea care apare în Iosuaa, capitolul 6, despre cucerirea oraşului Ierihon, care s-a făcut după asedierea oraşului timp de o săptămână. A început la 22 Nisan şi s-a terminat de 28 Nisan, iar a şaptea zi de asediu era Şabat. Acum, dacă 28 Nisan cade de Şabat, 7 Adar trebuie să cadă Vineri (cu o zi înainte). De exemplu anul ăsta 28 Nisan cade Vineri şi 7 Adar este Joi. Ideea asta se potriveşte şi calendarului evreiesc folosit de noi astăzi, în care 7 Adar nu poate fi de Şabat nici în an bisect nici în an simplu. Ziua asta cade întotdeauna ca a patra zi de Sucot şi poate din cauza asta la Hasidim aceasta este ziua de Uşpizin (ritualul de primire de oaspeţi în Suca) a lui Moşe Rabenu.

Ziua morţii lui Moşe Rabenu este încă o dovadă care soluţionează polemica iscată în legătură cu cele două luni Adar, în special faptul că al doilea Adar este luna principală, problemă de care mă voi ocupa într-un alt articol.

Mai este şi problema legată de Taanit (post) care se ţine de ziua asta, când anul este bisect, întrucât sunt unii care susţin că Taanitul şi alte Hazkarot pe care le au oamenii trebuie ţinute de primul Adar şi nu de al doilea. Realitatea este că Taanitul ăsta se ţine de obicei în diaspora de primul Adar, iar în Ereţ Yisrael în al doilea.

Rămân cele două constatări făcute la început: prima, Moşe Rabenu s-a născut şi a murit în aceeaşi zi calendaristică şi a doua, faptul deosebit de interesant că noi ştim data la care a murit, dar nu ştim locul în care a fost înmormântat!

În Israel, armata (Tahal) a hotărât ca ziua aceasta să fie ziua de Hazkara a tuturor soldaţilor cărora nu li se ştie locul înmormântării, bazat pe ce este scris de Moşe Rabenu în Deutoronium 34:5-6:

"Şi Moise robul Domnului a murit acolo în ţara Moavului după cuvântul Domnului. Şi El l-a înmormântat în vale, în ţara Moavului, vizavi de Bet-Peor, şi nimeni nu ştie unde se află mormântul lui până în ziua aceasta"

În fiecare an, de ziua aceasta, se ţine pe Muntele Herzl, în parcul amenajat ca cimitir, care adăposteşte numai cenotafe (morminte goale, cu numele soldaţilor dispăruţi), o ceremonie de Hazkara. Începând cu războiul de independenţă şi până astăzi, sunt înregistraţi oficial 181 de morţi, al căror loc de odihnă veşnică este necunoscut! Să sperăm că vor fi aduşi la odihnă veşnică în curând.

